

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมเพื่อให้หัวใจมันขึ้นบาน ให้หัวใจมันเข้มแข็ง ให้หัวใจมันมีกำลังใจใจ มีกำลังใจในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราไม่มีกำลังใจในการประพฤติปฏิบัตินะ

เวลาหัวใจมันกัดเพชรขาด หลวงตาท่านชมหลวงปู่ขาวมาก เวลาหลวงปู่ขาวท่านจะออกประพฤติปฏิบัติ ญาติพี่น้องอ่อนวอนไว้เลยว่า “อยู่ที่สุขสบายแล้วทำไมต้องออกไปด้วย ทำไมต้องไปทุกข์ไปยาก”

หลวงปู่ขาวท่านตั้งสัจจะในใจเลย “ถ้าก้าวออกจากวัดนี้ไป ถ้าไม่สำเร็จเป็นพระอรหันต์จะไม่เหยียบกลับมาในหมู่บ้านนี้อีกเลย” ท่านคิดอย่างนั้นเลยนะ แล้วท่านรู้ดวงค้ำของท่านไป ถึงที่สุดท่านก็ต้องกลับไปโปรดญาติโยมของท่าน เห็นไหม

เพราะว่าหลวงตาท่านชมบ่อยว่าหัวใจหลวงปู่ขาวท่านเหมือนกับกัดเพชรขาดเลย คำว่า “กัดเพชรขาด” มันเคี้ยวเพชรแหลกเลย เพชรมันแข็งขนาดไหน แต่ถ้าเราเคี้ยวมันแหลกได้ จิตใจเราขนาดนั้น เราจะทำของเรา นี่ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้

ถ้าฟังเพื่อเหตุนี้แหละ วันนี้วันพระ สิ่งวันพระ ถ้าเราเป็นนักปฏิบัติ วันโกนวันพระนี่เราเนสซิกเลย เราถือปฏิบัติตลอดวัน ถือปฏิบัติตลอดเต็มที่ มันต้องมีหนักมีเบาไป เราก็ภาวนาของเราอยู่แล้ว วันปกติเราก็ภาวนาอยู่แล้ว วันพระก็ภาวนาของเราปกติไป แต่ขณะที่เราออกธุดงค์กันมันเข้มขันตลอดเวลา ถ้าวันพระ เป็นเรื่องปกติที่คิณนั้นทั้งคิณไม่ได้นอน คิณนั้นทั้งคิณเร่งความเพียรต่อสู้กับกิเลสของเรา นี่ถ้าเราต่อสู้ของเราเนะ เราทำความจริงแบบนี้เพื่อหวังมรรคหวังผลไป

เราไม่ใช่ว่า เราปฏิบัติไป เขาปฏิบัติกันทางโลก เขาปฏิบัติเพื่อเป็นความสุข ปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันของเขา เขาทำเพื่อความสงบระงับของเขา ใอนันมันก็อำนาจวาสนาของคน คนถ้ามีความคิดอย่างนั้น มีความรู้ตึกอย่างนั้น เขาทำของเขาอย่างนั้น เขาก็ได้ประโยชน์ของเขาอย่างนั้น

แล้วบอกว่า “แม้แต่ปฏิบัติธรรม เราเป็นชาวพุทธ ผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติมีแต่ความทุกข์ความยาก เราได้ประพฤติปฏิบัติแล้วเรามีความสุขความสงบระงับในหัวใจของเรา” เขาบอกเขาพอใจของเขา เห็นไหม พระพุทธศาสนาสอนแก่นั่นหรือ

พระพุทธศาสนาสอนมากกว่านั้น สอนเรื่องมรรคเรื่องผล ถ้าเรื่องมรรคเรื่องผล คนที่เขาจะเอาจริง เอาจริงของเขา เขาต้องทำเข้มข้นของเขา ถ้าเขาทำเข้มข้นของเขา เราก็ต้องสาธยายไปกับเขา

แต่เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราทำของเราโดยปกติของเรา เห็นคนเขาเข้มข้นขึ้นไป “ทำไมต้องเป็นอรรถกถาโยค ทำไมต้องทำให้มันลำบากเปล่า ทำไมต้องทำขนาดนั้น”...นี่เพราะเขาไม่เคยปฏิบัติไง เขาไม่เคยรู้เห็นตามความเป็นจริงไง

ถ้าเขารู้เห็นตามความเป็นจริงนะ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค มันแตกต่างกันอย่างไร มันต้องมีความมุมานะอย่างไร มันถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้อย่างไร ถ้ามันถึงที่สุดแห่งทุกข์ เห็นไหม

คูลี เวลาสัตว์ ดูงเวลามันจะกินเหยื่อของมัน มันขย้อของมันเข้าไปทั้งตัวเลย มันขย้อของมันเข้าไปทั้งตัวนะ งูนะ แล้วเวลาเรากินข้าว เรากินอาหารของเรา อะไรที่มันเป็นกระดูก เราก็กินไม่ได้ หรอก เรากินแต่เนื้อของมัน เราต้องแยกต้องเยาะของเรา เราต้องพิจารณาของเรา

นี่เราปฏิบัติของเรา เราจะเอากำปั้นทุบดิน “ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทำอย่างนั้นแล้วเป็นการปฏิบัติธรรม” มันก็สาธ มันทักก็เป็นการปฏิบัติธรรม ดึกว่าคนที่เขาไม่ประพฤติปฏิบัติ เวลาคนเขาบอกว่า “เราเป็นชาวพุทธๆ” แค่นี้ ๕ เขาก็รักษากันไม่ได้แล้ว เวลาเขาเสียดสละของเขาก็บอกว่า “ของเรา แสวงหามา เราเสียดสละไปทำไม เราแสวงหามาก็ต้องเป็นของเราสิ แล้วยิ่งได้มากเท่าไรก็เป็นของของเราทั้งนั้นแหละ เราเสียดสละไปมันจะมีประโยชน์สิ่งใด”

แต่ถ้าเขามีศีล เขามีทานของเขา แล้วเขาเริ่มค้นภavanaของเขา แคภavanaะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ เธอบอกบริษัท ๔ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด อย่างบูชาเราด้วยอามิสเลย เสียดสละทานเป็นอามิสบูชา เธอจงปฏิบัติบูชาเถิด”

เราก็ไปถามอกุฏิกัมมิกันนะว่าเราได้ปฏิบัติแล้ว เราได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเรามีสติรู้ตัวทั่วพร้อมทันหมด แล้วก็อยู่นั่นแหละ แก่นั่นแล้วมันแก้ไหนละ

คุณะ คุณทางโลกเขา เวลาเขาทำไร่ทำสวนกัน เขามีต้นกล้า ร้านชำที่เขาขายกล้าพันธุ์ เห็นใหม่ คุณ
 ลี ขางพารา กล้าพันธุ์ต่างๆ ที่เขาขาย เขาร่ำรวยนะ เขาขายกล้าพันธุ์ เขาเพาะขึ้นมาเป็นกล้าพันธุ์ เขาขาย
 จนร่ำจนรวย นี่มันก็ขึ้นตอนหนึ่ง ไอ้พวกเราทำไร่ทำสวน เราไปซื้อกล้าพันธุ์ของเขามา เราต้องมาเตรียม
 ดินของเราขึ้นมา ต้องมีพื้นที่ของเรา เราจะทำไร่ทำสวนของเรา แล้วเอามาปลูกแล้วเราต้องมาดูแลรักษา
 กว่ามันจะเติบโตขึ้นมา ถ้ามันเติบโตขึ้นมาแล้วมันจะให้ผลหรือไม่ให้ผลเรายังไม่รู้เลย ไปซื้อกล้าพันธุ์
 ของเขา “อย่างนี้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ อย่างนี้มันจะให้ผลผลิตมาก” เวลาปลูกขึ้นมาแล้ว ถ้าเขาคดเขาโกงมา
 เขาเอากล้าพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพมา มันมีแต่ต้น มันไม่ออกดอกออกผลให้เรา แล้วเราปลูกของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ เรื่องกล้าพันธุ์ นี่เราเป็นชาวพุทธ เรามี
 ศรัทธาความเชื่อของเรา แล้วความเชื่อของเรากว่ามันจะมาบ่มเพาะ กว่ามันจะเติบโตขึ้นมา เวลาเขาทำ
 ไร่ทำสวนของเขา เขาต้องดูแลของเขา เขาต้องรดน้ำพรวนดินของเขา ต้องให้ปุ๋ยของเขา หัวใจของเรา
 เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา เรามีศรัทธาความเชื่อ เราจะเอาความมั่นคงในใจของเรา เราจะ
 ดูแลหัวใจของเราอย่างไร

ถ้าเราดูแลหัวใจของเรา เราจะมีสติปัญญาของเรา เราทำขึ้นมา คนที่เขาไปศึกษา เขาไปดูงาน
 แต่เขายังไม่ได้ทำ เขาจะไม่เห็นคเหนือขนาดนั้นหรอก แต่เวลาเราดู ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไป เดี่ยว
 หน้าแล้ง เดี่ยวหน้าฝน เดี่ยวหน้าหนาว แล้วผลผลิตของเราละ แล้วต้นไม้มันจะทนฤดูกาลอย่างไร
 หน้าแล้งเราจะให้น้ำมากน้อยขนาดไหน เวลาหน้าฝน ฝนตก มันต้องระบายน้ำออก เพราะเดี่ยวน้ำขังมัน
 จะตาย เวลาหน้าหนาวขึ้นมามันแห้ง ลมมันพัดแรง เราจะปกป้องของเราอย่างไร นี่เราทำของเราอยู่ทุก
 วันๆ เราสู้ของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติเราก็ทำแต่อย่างนั้นละ ทำซ้ำๆ ซ้ำๆ อยู่อย่าง
 นั้นละ ซ้ำๆ ซากๆ อยู่อย่างนั้น ไม่มีอุบายวิธีการเลยหรือ เราจะเชอขนาดนั้นให้กิเลสมันหัวเราะเยาะหรือ
 มันก็ต้องมีพลิกแพลงของเรา มันต้องมีอุบายของเรา เราทำของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันก็เป็น
 ประโยชน์กับเรา เห็นใหม่ ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ เหตุนี้เพราะเหตุใด

เหตุนี้เพราะครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านแก่ก้าวเดินก็รู้แล้วว่าคนนั้นปฏิบัติ
 หรือไม่ปฏิบัติ แล้วเวลาก้าวเดินไปแล้ว เวลาทำต่อไป ต่อเนื่องขึ้นไป เขาก็มีสติปัญญาขนาดไหน ถ้ามี

สติปัญญาขนาดไหนนะ สติ มหาสติ มันรู้ได้เลยละ แล้วเวลารู้ได้ขึ้นมา เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันจะเป็นความจริงในหัวใจขึ้นมา นี่ถ้าเป็นความจริงในหัวใจ

ถ้ามันจะลงทุนลงแรงอย่างไร ครูบาอาจารย์ท่านเปิดโล่งเลยนะ เปิดโล่ง เอาเลย เต็มที่เลย เต็มที่เลย เต็มที่ให้เราได้ความเป็นจริง แล้วเต็มที่แล้ว มันมัชฌิมาปฏิบัติ มัชฌิมาปฏิบัติของใคร มัชฌิมาปฏิบัติของโศคาบัน มัชฌิมาปฏิบัติของสกิทาคามี มัชฌิมาปฏิบัติของอนาคามี มัชฌิมาปฏิบัติของอรหัตตมรรค มันแตกต่างกันทั้งนั้นแหละ สติ มหาสติ มันเป็นปัญญาญาณ มันลึกซึ้งอย่างไร แล้วขั้นตอนของมัน มันเปลี่ยนแปลงของมันขึ้นไปอย่างไร

ถ้ามันเปลี่ยนแปลงขึ้นไป เราต้องมีกำลังใจของเรา แล้วเรามีกำลังใจแล้ว เวลาปฏิบัติไปนะ คุณคนปฏิบัติ เวลาเราทุกข์เรายาก เราทุกข์จนเจ็บใจ เราก็ว่าเรามีที่พึ่งอาศัย เราก็พอใจของเรา พอมีที่พึ่งอาศัยแล้ว ทุกข์มันก็อยู่ของมันอย่างนั้นแหละ ทุกข์มันยังไม่ได้กำจัดไปเลย ถ้าเรามั่งมีศรีสุขขึ้นมาแล้ว ทุกข์มันละเอียดขึ้นไป มันก็แสวงหาขึ้นมา มันทุกข์ไปทั้งนั้นแหละ

เราก็คิดของเราอย่างนั้น เวลาปฏิบัติแล้วถ้าเราทำสมาธิได้ เราทำสิ่งใดแล้วเราจะมีความสุขของเรา เราจะพัฒนาการของเราขึ้นไป เวลาที่มีมันก็มีจริงๆ อย่างนั้นแหละ มันก็เป็นความสุขจริงๆ อย่างนั้นแหละ แต่พอมีความสุขแล้ว สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา มีสมาธิขึ้นมา สมาธิก็ต้องเสื่อมไปเป็นธรรมดาถ้ารักษาไม่เป็น

ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ใช้ปัญญาไปแล้ว ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมา ปัญญามันก้าวเดินไปมันก็ แหม! มีความสุขมาก มีความพอใจมาก มีเหตุมีผล เวลาสมาธิมันเสื่อมไป ปัญญามันก็เป็นปัญญา ปัญญาขึ้นมา มันก็เหมือนกับเอาสี่ข้างเข้าตุ๊ก สี่ข้างอยู่นั้นแหละ สี่ข้างถูไปถูมามันมีแต่เลือดซิบๆ มันไม่มีอะไรเป็นความสุขใจเลย แล้วคนที่อยากได้อะไรมันก็มีแต่ความขวนขวาย มีแต่ความพยายามไป

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า ถ้าเอาสี่ข้างถูอย่างนั้นมันมีแต่บาดแผล ถ้าถอยออกมาซะ มาพิจารณาว่ามันควรทำอย่างไรต่อไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันใช้ปัญญาของมันไปแล้ว ถ้ามันไปไม่ได้ก็กลับมาทำความสงบของใจให้มากขึ้น ถอยออกมาซะ ถอยออกมา ออกมาเพื่อพัฒนา เพื่อความสดชื่น เพื่อความเข้มแข็งของใจ ถ้าใจ

มีความเข้มแข็งแล้วกลับไป กลับไปนะ ถ้าเรารื้อค้นขุดคุ้ยหากิเลสเจอ พอหากิเลสเจอ เราจับมันมาขังไว้ แล้วเราจะพิจารณาเมื่อไหร่ก็ได้

แต่ถ้าเรายังขุดคุ้ยหากิเลสไม่เจอนะ “พอสงบไปแล้วก็ว่างไปหมดเลย จะพิจารณาอย่างไรก็พิจารณาไม่ได้ จะจับสิ่งใดก็ไม่เห็นมีสิ่งใดชัดเจน”...นี่เพราะมันยังขุดคุ้ยหากิเลสไม่เจอ

ถ้ามันขุดคุ้ยหากิเลสเจอ เห็นไหม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริงแล้ว เวลาเจอ แล้วเราได้ขังมันไว้ เราได้จับมันไว้ เราได้พิจารณามันแล้ว พอสมาธิมันอ่อนแอลง การใช้ปัญญานั้นมันก็ไม่ก้าวเดิน นี่เราถอยมาชะ เราถอยมาพุดๆ เราถอยมาทำความสงบของใจให้มากขึ้น พอปล่อย มันก็วิ่งเข้าหางานเลย คำว่า “วิ่งเข้าหางาน” คือเราขังมันไว้แล้ว นี่ถ้าเราขังไว้แล้วนะ พอปล่อยมันก็ไปทำงานอยู่แล้ว แต่นี่ไม่ทันปล่อยมันจะไปก่อนไง เพราะอะไร เพราะจิตได้สำนึกของเรา เห็นไหม

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา เวลาทำสมาธิขึ้นมา เมื่อก่อนนี่เราเริ่มต้นปฏิบัติใหม่ เราก็ใช้ปัญญาของเรา เราก็ว่าสิ่งนั้นเป็นปัญญาแล้ว สิ่งนั้นมันเป็นตรรกะ สิ่งนั้นมันเป็นสัจจัตถญาณ ของมนุษย์ สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องอวิชา อวิชาไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราตรึกในธรรมๆ มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” คือมันพิจารณาแล้วมันปล่อย มันวางของมัน เห็นไหม รู้ตัวทั่วพร้อมๆ มันก็ปล่อยวางของมัน

ถ้าปล่อยวางมีสติสัมปชัญญะมันก็เป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันขาดสติไป มันบอกว่า “เราใช้ปัญญาแล้ว” นี่ก็เป็นมิจฉา มิจฉาเพราะมันเข้าใจผิดใจ พอเข้าใจผิดมันก็บอกว่า “นี่ปล่อยวางแล้ว อย่างนี้มันก็เป็นนิพพาน เป็นความว่าง” แล้วเดี๋ยวกิเลสมันฟูขึ้นมา ทำไมนิพพานมันยังมีกิเลสอยู่ละ ทำไมนิพพานให้อวิชามันกระที่บเอาละ

ถ้ามันมีสติปัญญา มันพิจารณาของมันไป ถ้ามันสงบระงับเข้ามา มันสงบระงับเข้ามา เรามีความสุข มีความสงบระงับเข้ามา ถ้าเรารื้อค้นไม่ได้ เราขุดคุ้ยหากิเลสไม่เจอ มันก็ไม่เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง คำว่า “เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เราปฏิบัติโดยแนวทางสติปัญญา ๔”...มันเป็นความรู้สึกนึกคิดไปทั้งนั้นแหละ มันเหมือนเหมือนงูจะกินเหยื่อ มันจะกินหนู มันจะกินไก่ กินอะไรต่างๆ มันกินทั้งตัวใจ ทั้งก้าง ทั้งกระดูก ทั้งขน ทั้งอะไร มันกินไปหมดแหละ เหมือนกัน ถ้าเราจะใช้ปัญญาของเรา...ปัญญาตรงไหนละ มันเหมือนงูกินเหยื่อ

แต่ถ้าเราเป็นมนุษย์ใช้ใหม่ คุณติ แม้แต่สัตว์นะ เวลาไก่เขาจะเอามาเป็นอาหาร เขาเชือดแล้วเขาต้องถอนขนมัน เขาต้องผ่าท้อง เขาต้องเอาเครื่องในต่างๆ เขาต้องทำความสะอาดของมันมา แล้วเราก็อยมารุ่งเป็นอาหาร พอปรุ่งเป็นอาหารเสร็จแล้วเราจะกิน แต่มีกระดูก เรายังต้องปลิ้นกระดูกออก เรากินแต่เนื้อของมัน เราไม่กินกระดูกมัน เพราะกระดูกมันจะไปดำคอ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบแล้วมันร้อนมันคั่นของมัน ถ้าไปเห็นตามความเป็นจริง เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง สติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง นี่สติปัญญา ๔ จริง จิตมันจริงเพราะจิตมีสัมมาสมาธิ พอจิตมีสัมมาสมาธิ จิตมันตั้งมั่น เอกัคคตารมณ์ แต่ถ้าจิตมันไม่ตั้งมั่น คุณติมันสกปรก มันสกปรกไปหมด คุณความรู้สึกนึกคิดเราก็อวๆ ว้างๆ เราก็อึดใจใช้ปัญญาของเราไป เห็นใหม่ อวิชา

อวิชาคืออะไร อวิชาคือว่าคนเราไม่รู้จักความเป็นจริง ไม่รู้จักตัวตนของเรา มันจะไปทำอะไร คนเรายังไม่รู้จักตัวเราเองเลย แล้วเราอยู่ไหนล่ะ เราทำอะไร เราจะได้อะไร

แต่ในปัจจุบันนี้เราเป็นคน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ปฏิสนธิจิตมันเกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ การเกิด กำเนิด ๔ เกิดมาเป็นคน คนก็คิดอย่างนี้ คิดเหมือนคน นี่จริงตามสมมุติ โลก จริงตามสมมุติ

แต่ถ้าเราพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราตรีกในธรรมๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นปัญญาๆ อย่างนั้น มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็น โลกียปัญญา

เราพิจารณาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครพิจารณา? ใจมันพิจารณา พิจารณาแล้วมันสลัดสังเวช มันธรรมสังเวช มันปล่อยมันวางขึ้นมา มันปล่อยวางความเป็นภาระรุงรังขึ้นมา ปล่อยขั้น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์นี้มันปล่อย มันปล่อยมันก็เป็นสมาธิไป พอเป็นสมาธิ มันมีพลังงานไป

นี่มีพลังงาน ถ้ามันออก จิตมันสงบ นี่จิตตามความเป็นจริง แล้วมันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง นั่นล่ะ! นี่! ถ้าเห็นอย่างนี้มันไม่กินเหยื่อเหมือนงูแล้ว

งูมันกินเหยื่อ มันขย้อนเข้าไปทั้งตัวเลย จะกินสิ่งใดมันก็กินทั้งหมดเลย แต่ของเรา เราเป็นมนุษย์ เรามีสติปัญญารู้ อะไรที่มันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาสามัญของเรา นี่เป็น

โลกๆ เขาเรียก “โลกียปัญญา” โลกียปัญญาแก้กิเลสไม่ได้ แต่เวลาศึกษาก็ศึกษาจากโลกียปัญญา ศึกษาจากมนุษย์ ถ้ามนุษย์ไม่มีศรัทธาไม่มีความเชื่อ จะมาประพฤติปฏิบัติธรรมใหม่ มนุษย์ถ้าไม่มีความมั่นคง มันจะมาคั่นคว่าในใจเราไหม

ถ้าเราคั่นคว่าในใจของเราขึ้นมา เราแยกแยะของเราขึ้นมา มันเป็นเรื่องขึ้นมา เห็นไหม นี่จิตมันจริงใจ นี่สมาธิจริงๆ ใจ แล้วพอมันไปรู้ไปเห็นขึ้นมามันสะท้อนหัวใจ มันสะท้อน นี่ใจที่ว่าขุดคุ้ยหากิเลสเจอใจ ถ้าหากิเลสเจอนี้มันจับไว้แล้ว มันเอามาขังไว้แล้ว เพราะจิตมันจริง เห็นตามความเป็นจริง

พอเห็นตามความเป็นจริงแล้ว พอจิตสงบแล้วถ้ามันพิจารณาของมันบ่อยครั้งเข้าๆ สมาธิมันก็อ่อนแอลง กิเลสมันก็ขี้คอเอา ที่นี้ต่อไปก็เป็นสี่ข้างแล้ว สี่ข้างเข้าดู เขาเรียกว่าสัญญาแล้ว จากสิ่งต่างๆ ที่เป็นความจริงมันเป็นสัญญาใจ มันเป็นความจำได้หมายรู้ เราเคยรู้เคยเห็นมาไง จะเอาให้ได้ๆ...ไม่ได้หรอก

ถ้าเราถอยมาชะ เรามีสติปัญญา เรามากำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา เห็นไหม ถอยออกมา ถอยออกมา พอจิตมันได้พักของมัน มีกำลังของมัน พอปล่อย มันเข้าหางานเลย เพราะมันขุดคุ้ยมันหาเจอ มันเอามาขังไว้ เอาวิชา เอาความไม่รู้มาขังไว้ นี่เป็นความจริงอย่างนี้

ถ้าเห็นความจริง มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตึงคปทาน ปล่อยแล้วปล่อยเล่าๆ ถ้ามีสติปัญญา นี่ก้าวเดินอย่างนี้ ในการปฏิบัติก้าวเดินอย่างนี้ ถ้ามันก้าวเดินไป มันเดินเป็นนะ เราเดินเป็น เราทำงานได้ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เราถูกต้องตามอริยสัจ เราไม่ใช่เอาสี่ข้างเข้าดู

เอาสี่ข้างเข้าดูคือสัญญา สี่ข้างเข้าดู “จะเอาให้ได้ จะเป็นให้ได้ จะเอาให้ได้”...มันไม่ได้หรอก ถ้ามันไม่ได้ เราต้องบริหารจัดการให้ได้ สมถกรรมฐาน-วิปัสสนากรรมฐาน เท้า ๒ เท้าเดินไปด้วยกัน ซ้ายขวาเดินไปพร้อมกัน เดินขึ้นไปมันจะก้าวเดินต่อไป สมถกรรมฐาน-วิปัสสนากรรมฐาน มันจะไปด้วยกัน มันจะเจริญก้าวหน้าไปด้วยกัน

พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถึงที่สุดเวลามันขาด มันต้องขาด คำว่า “ขาด” ถ้าไม่สมบูรณ์คปทาน มันไม่ขาด มันก็ฟื้นได้นะสิ เวลามันขาด เพราะอะไร เพราะคนที่ภาวนา เวลาตึงคปทาน มันปล่อยวางๆ ปล่อยวางก็รู้ว่าปล่อยวาง ปล่อยวางแล้วสงสัย ปล่อยวางแล้วไม่มีสิ่งใดตอบสนอง

แต่เวลาพิจารณา มันปล่อยวางบ่อยครั้งๆ ถึงเวลามันตำรอกมันคายออก มันขาด สังกะยมมันขาด สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสมันขาดออกไป สังกะยมมันขาด ขาดอย่างไร ทำไมมันถึงขาด มันต้องมีเหตุมีผลสิ ถ้ามันขาดไปแล้ว เห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันเป็นปัจเจกตั้ง สันทิฏฐิโก เพราะเรารู้ของเราเอง นี่ความเป็นปัจเจกตั้ง “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เราปฏิบัติของเราอย่างนี้ ถ้าเราปฏิบัติของเราอย่างนี้ ปฏิบัติให้เป็นความจริง

นี่ฟังธรรมๆ ตอกย้ำๆ เราปฏิบัติของเราไป เราจะได้มากได้น้อยแค่ไหนมันก็อำนาจวาสนานะ เราทำบุญกุศลมาอย่างนี้ จิปาถะกุศล ผู้ที่ปฏิบัติได้ง่ายรู้ง่าย แต่จิปาถะกุศลเขาต้องสร้างกุศลมามาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เราเป็นคนที่มีอำนาจวาสนาน้อย อายุเราแค่ ๘๐ ปี เพราะอะไร เพราะสร้างบุญกุศลมา ๔ อสงไขย แต่ที่มากกว่า ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย อายุ ๘๐,๐๐๐ ปี แล้วเวลาตรัสรู้ ตรัสรู้ได้สะดวกสบายกว่านี้

“เราอำนาจวาสนาน้อย” นี่ขนาดอำนาจวาสนาน้อยนะ ยังได้วางธรรมวินัยไปข้างหน้าอีก ๕,๐๐๐ ปี แล้วพวกเรา รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์มาขนาดนี้ จิปาถะกุศลเขาต้องสร้างของเขาเหมือนกันอย่างนั้น แล้วเราละ เรามีศรัทธามีความเชื่อมันก็มีกุศลแล้ว

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด การเกิดมาเป็นมนุษย์ในวัฏฏะเกิดแล้วเกิดเล่า เกิดตายอยู่อย่างนี้ มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ แล้วในปัจจุบันนี้เกิดมาแล้วมีสติปัญญา เกิดมาแล้ว ขณะที่ยังมีลมหายใจอยู่ ยังมีชีวิตอยู่ มันมีโอกาส แล้วเราหันเหความรู้สึกรู้ใจของเรา หันเหความจริงจังของเรา หันเหหัวใจของเรา ให้มาคั่นคว้าในตัวมัน นี่อำนาจวาสนามาก มีอำนาจวาสนามาก

“แล้วมีอำนาจวาสนาแล้วทำไมทุกข์ขนาดนี้ มีอำนาจวาสนาแล้ว เวลาปฏิบัติทำไมมันทุกข์ขนาดนี้”

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง เรามีต้นเหตุนั้นความทะยานอยากคือไม่ยอมให้ทุกข์ อยากรจะสุข อยากรจะสะดวกอยากรจะสบายตั้งแต่ต้น มันก็เลยทุกข์ แต่ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อ เรามั่นคงของเรา นะ ไอนี้ไม่ใช่ทุกข์ ไอนี้เป็นความเพียร เป็นความพอใจ ทุกข์ไม่มีเลย ทุกข์มันหายเกลี้ยงเลย หายหน้าไปเลย แต่ถ้าบ่นว่าทุกข์ๆ ทุกข์มันจี๊ดเลย มันจี๊ดแล้วก็หัวทิ่มดินเลย

แต่ถ้าเราพิจารณาของเราเนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร
ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ เราทำแบบนี้เราทำตามครูตามอาจารย์ ตามศาสดาของเรา เรา
ปฏิบัติของเราเพื่อประโยชน์กับเรา นี่ความทุกข์หายหน้าไปเลย พอใจจะทำ แล้วยิ่งทำขึ้นมาแล้วเห็น
ผลขึ้นมามันพอใจ มันอบอุ่นหัวใจ มันทำได้ ทำได้นะ

สัตว์อาชาไนย สัตว์อาชาไนยมันเลือกกินแต่อาหารของมัน กินน้ำที่สะอาดของมัน หัวใจของเรา
เราจะเลือกสัจจะ เลือกความจริงให้หัวใจของเรา มันจะเป็นอาชาไนยหรือมันจะอ่อนแอให้กิเลสมันเหยียบ
หัว เห็นไหม เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง